

Mpango wa watoto wachanga wa NC

Kadiri **kujua** mapema ndio , kukuza **vizuri** zaidi

Hatua za maendeleo

Watoto wanavyokua, kujifunza na kujifunza hutofautiana. Mtoto mmoja anaweza kutembea mapema mwingine, wakati mwingine anaweza kuanza kuliko kwanza. Tumia chati hii kama njia moja ya kuhakiki ikiwa mtoto wako anafikia hatua muhimu za maendeleo katika miaka ya kwanza. Kumbuka kuwa kila mtoto ni tofauti. Ikiwa una maswali au wasiwasi juu ya jinsi mtoto wako anavyoona, kusikia, kusonga, kujifunza, kucheza au kuingilia na wengine, ongea na daktari wako wa huduma ya msingi au wasiliana na Wakala wa Huduma za Maendeleo ya Watoto (CDSA) wa eneo lako . Mafanikio katika ukuaji na maendeleo ya mtoto wako yanategemea hatua ZAIDI mapema ikiwa una wasiwasi.

Mwezi 1: Huinua kichwa wakati umelala juu ya tumbo
Anatazama/anaangalia nyuso
Hujibu sauti.

Miezi 2 : Hutoa sauti - kupiga sauti na kunguruma
hufuata vitu kwa macho
Inashikilia kichwa kwa muda mfupi
Anatambua mikono yake.

Miezi 3: Hutambua nyuso

Inashikilia kichwa sawa na sawa
Huanza kukuza tabasamu la kijamii
Inaweza kubeba uzito kwenye miguu wakati miguu imewekwa kwenye uso thabiti
Hufuata vitu vinavyosogea.

Miezi 4: Tabasamu, kucheka, na kufoka unapozungumziwa
Inazunguka kutoka nyuma kwenda upande au tumbo
Hufikia na popo vitu
Inatambua sauti na mguso wa wazazi.

Miezi 5: Hufikia, hushika, na kuweka vitu mdomoni
Ananyoosha mikono kushikiliwa
Hucheza peek-a-boo
Inacheza kwa mikono na miguu.

Miezi 6: Anakaa na **kusimama** kwa msaada
Inazunguka kwa pande zote mbili
Inageuka kuelekea sauti na sauti
Huiga sauti.

Miezi 7: **Hujibu** hisia za wengine
Hutumia mikono kuchunguza, kupapasa, kugusa, kupiga
Babbles mfululizo wa sauti.

Miezi 8: Hupitisha vitu kutoka kwa mkono hadi mkono
Hujivuta hadi kusimama
Huanza kutambaa au kunyata.

Miezi 9: Anasema Ma-ma au Da-da kwa mzazi yeyote
Anabadilisha maneno na wewe (tabasamu)
jaba au kuchanganya silabi
Hujibu jina lako mwenyewe.

Miezi 10: Punga mkono kwaheri

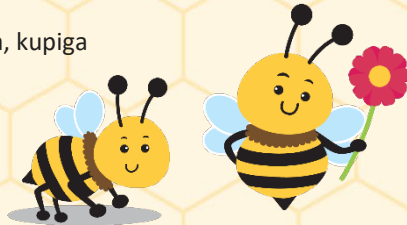
Hutambaa vizuri kwa mikono na
magoti Kunywa kutoka kikombe wakati kikombe kinashikiliwa.

Miezi 11: Anasema Ma-ma na Da-da kwa mzazi husika

Anatembea akishikilia fanicha
Kunywa kutoka kikombe na kuchukua vitu vidogo.

Miezi 12: Hutoa sauti na ishara rahisi

Anatumia angalau maneno matatu
Anakujulisha anachotaka na asichotaka.

Kadari kujua mapema ndio , kukuza vizuri zaidi

Hatua za maendeleo

Miezi 13: Inasimama vizuri

Huinama ili kuchukua vitu na inaweza kuchukua hatua chache.

Miezi 14: Anajifunza kwa kuiga shughuli za wengine

Anacheza na aina mbalimbali za vitu kama vile cubes, magari, vitabu, wanyama wa kujaza na vitu vya kucheza
Anafungua vyombo na kuvimwaga vilivyomo ndani yake.

Miezi 15: Hucheza na mpira

Inatembea vizuri na inaweza kuinama
Sikiliza hadithi
Inaweza kuashiria sehemu za mwili.

Miezi 16: Hufungua kurasa za kitabu

Huunda kiambatisho kwa toy iliyozajwa au kitu kingine
Inaweza kuwa na hasira wakati umechanganyikiwa.

Miezi 17: Hujifunza njia sahihi ya kutumia vitu vya kawaida

kama simu
Anapenda michezo ya kujifanya
Anapenda kupanda vinyago.

Miezi 18: Inaweza kusema maneno 10-20

Anaomba msaada
Hutumia neno moja kujulisha mahitaji/matakwa yake
Michoro na krayoni
Inaonyesha mapenzi, busu
Inafuata maelekezo rahisi
Inaweza kutembea nyuma.

Miezi 19: Hutumia kijiko au uma

Inaweza kukimbia
Hurusha mpira chini kwa chini
Anafurahiya kusaidia kuzunguka nyumba.

Miezi 20: Anaweza kumvua nguo mwenyewe

Anaweza kuelewa maneno mengi kama 200.

Miezi 21: Itachanganya maneno kama "want", "chupa" na "nenda kwahiri"

Unaweza kupanda ngazi hatua moja baada ya nyingine
Huweka malengo rahisi kama mahali pa kuweka vidoli.

Miezi 22: Anapiga mpira mbele

Hufuata maombi ya hatua mbili kama pata mdoli, na kuniletea.

Miezi 23: Inaweza kutambua picha rahisi katika kitabu

Inarejelea ubinafsi kwa jina - hutumia mimi/yanagu
Inaweza kufungua makabati na masanduku
Hutumia habari, kwaheri, na tafadhali kuikumbusha.

Miezi 24: Atajibu maswali rahisi kama

Hii ni nini?
Inataja angalau sehemu sita za mwili
Hutumia vishazi vyenye maneno mawili na matatu
Anapiga mpira
Hupanda na kushuka ngazi hatua moja baada ya nyingine
Hubadilishana zamu katika kucheza na watoto wengine.

Kwa umri wa miaka miwili, watoto wadogo wanazidi kuwa na uwezo wa kuzungumza, kutumia maneno mawili hadi matatu na kuomba vitu kama vile juisi zaidi. Wana msamiati wa maneno 50-100 na wanaelewa maneno 250-300. Wanaweza kujilisha wenyewe na kufungua kabati na masanduku. Pia wanapenda kuchukua vitu vipande vipande, kuchunguza mazingira yao, na kuiga wazazi wao na watoto wengine. Tabia za kijamii na kihisia ni kuonyesha mapenzi, kucheza kivyao, na kuwa na aibu mbele ya watu wasiofahamika. Watoto wa miaka miwili wanaweza kuwa na azimio kubwa la kutaka mambo yao yafanyike kama wanavyotaka, hivyo basi, wanaweza kutokea hasira na kuzua vurugu.

Kufikia umri wa miaka mitatu, watoto wanaweza kuwa na uhuru mkubwa. Kimwili, wanaweza kupanda na kushuka ngazi na kuvaa viatu vyao wenyewe. Kwa uwezo wa kusema sentensi za maneno matatu hadi tano, wanaweza kurudia mashairi ya kawaida, kuelewa sentensi nyingi, na kusema majina yao na umri. Watoto wa miaka mitatu wanaweza kucheza michezo ya kufikirika na vitu, wanyama, na watu. Wanaweza kucheza michezo rahisi na watoto wengine, kutaja angalau rangi moja kwa usahihi, na kuendesha baiskeli ya watoto. Watoto wa miaka mitatu hujieleza kwa mbalimbali ya hisia.

Ingawa wakati sahihi wa kufikia hatua hizi unaweza kutofautiana kati ya watoto, hatua hizi zinaweza kutumika kama mwongozo unapomuungalia mtoto wako akikua na kuendelea.